



Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 19 grudnia 2012 r. *

Rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 — Doręczanie dokumentów — Strona mająca miejsce zamieszkania na terytorium innego państwa członkowskiego — Pełnomocnik zamieszkały na terytorium krajowym — Brak — Dokumenty procesowe złożone do akt postępowania — Domniemanie znajomości

W sprawie C-325/11

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Rejonowy w Koszalinie (Polska) postanowieniem z dnia 15 czerwca 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 28 czerwca 2011 r., w postępowaniu:

Krystyna Alder,

Ewald Alder

przeciwko

Sabinie Orłowskiej,

Czesławowi Orłowskiemu,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano (sprawozdawca), prezes izby, A. Borg Barthet, E. Levits, J.J. Kasel i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 września 2012 r., rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu K. i E. Alderów przez K. Góralską, adwokat,
- w imieniu S. Orłowskiej i C. Orłowskiego przez F. Pniewską, radcę prawnego,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Czech oraz M. Arciszewskiego i M. Szpunara, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: polski.

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Varonego, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu portugalskiego przez R. Chambel Margarido oraz L. Ineza Fernandes, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez A.M. Rouchaud-Joët oraz A. Stobiecką-Kuik, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 20 września 2012 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. L 324, s. 79), jak również art. 18 TFUE.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między K. Alder i E. Alder (zwanymi dalej „małżonkami Alderami”) a S. Orłowską i C. Orłowskim (zwanymi dalej „małżonkami Orłowskimi”) w kwestii złożonego przez małżonków Alderów przeciwko małżonkom Orłowskim wniosku o wznowienie postępowania dotyczącego zapłaty wierzytelności.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z motywami 6–8 i 12 rozporządzenia nr 1393/2007:
 - „(6) Skuteczne i szybkie procedury sądowe w sprawach cywilnych wymagają przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych w szybkim i bezpośrednim trybie między wyznaczonymi przez państwa członkowskie organami lokalnymi. Państwa członkowskie mogą wyrazić zamiar wyznaczenia tylko jednej jednostki przekazującej lub przyjmującej dokumenty albo jednej jednostki odpowiedzialnej za obie te funkcje na okres pięciu lat. Decyzja taka może być przedłużana co pięć lat.
 - (7) Kryterium szybkości przekazu upoważnia do wykorzystania wszelkich właściwych środków, pod warunkiem że spełnione są pewne warunki dotyczące czytelności i wiarygodności otrzymanego dokumentu. Bezpieczeństwo przekazu wymaga, aby do przekazywanego dokumentu dołączyć standardowy formularz, który ma zostać wypełniony w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych miejsca doręczenia lub w innym języku dopuszczonym przez dane państwo członkowskie.
 - (8) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do doręczania dokumentów upoważnionemu przedstawicielowi strony w państwie członkowskim, w którym toczy się postępowanie, niezależnie od miejsca zamieszkania tej strony.

[...]

(12) Jednostka przyjmująca powinna poinformować odbiorcę na piśmie, wykorzystując w tym celu standardowy formularz, że może on odmówić przyjęcia doręczanego dokumentu w momencie doręczenia lub zwrócić go do jednostki przyjmującej w ciągu tygodnia, jeżeli dokument ten nie został sporządzony w języku, który odbiorca rozumie, lub w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych miejsca doręczenia. Jeżeli adresat skorzystał z prawa do odmowy przyjęcia dokumentu, zasada ta ma również zastosowanie w przypadku kolejnych doręczeń. Niniejsze zasady dotyczące odmowy przyjęcia dokumentu powinny mieć również zastosowanie w przypadku doręczania dokumentów za pośrednictwem przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych, poczty oraz doręczeń bezpośrednich. Powinno się wprowadzić regulację, zgodnie z którą za doręczenie dokumentu, który został zwrócony, może zostać uznane doręczenie na adres tłumaczenia tego dokumentu”.

4 Artykuł 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, w sytuacji gdy konieczne jest przekazanie dokumentu sądowego lub pozasądowego z jednego państwa członkowskiego do drugiego po to, by go doręczyć. Rozporządzenie nie obejmuje w szczególności spraw skarbowych, celnych czy administracyjnych ani odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania podczas sprawowania władzy publicznej (acta iure imperii).

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania, w przypadku gdy nie jest znany adres osoby, której należy doręczyć dokument.

[...]”.

5 Artykuł 4 ust. 3 tego rozporządzenia stanowi:

„Do przekazywanego dokumentu należy dołączyć wniosek sporządzony na standardowym formularzu, zawartym w załączniku I. Formularz ten musi być wypełniony w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego przekazywane są dokumenty, lub jeżeli w tym państwie członkowskim jest kilka języków urzędowych – w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych miejsca, w którym ma nastąpić doręczenie, lub w innym języku wskazanym jako dopuszczalny przez to państwo członkowskie. Każde państwo członkowskie wskazuje język urzędowy lub języki urzędowe instytucji Unii Europejskiej inne niż własny, dopuszczone przez nie jako języki, w których może być wypełniony formularz”.

6 Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007:

„Jednostka przekazująca, której wnioskodawca oddaje dokument do przekazania, poucza wnioskodawcę, że adresat może odmówić przyjęcia dokumentu, jeżeli nie został on sporządzony w jednym z języków, o których mowa w art. 8”.

7 Artykuł 14 tego rozporządzenia stanowi:

„Każde państwo członkowskie może doręczać dokumenty sądowe osobom zamieszkałym w innym państwie członkowskim bezpośrednio drogą pocztową – listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub równoważną przesyłką”.

8 Artykuł 19 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„W przypadku gdy konieczne było przekazanie do doręczenia w innym państwie członkowskim, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, pozwu lub równoważnego dokumentu, a pozwany nie wdał się w spór, orzeczenia nie wydaje się do czasu ustalenia:

- a) że dokument został doręczony w sposób przewidziany przez prawo państwa członkowskiego, do którego był adresowany, względem dokumentów wystawionych w postępowaniach krajowych w odniesieniu do osób znajdujących się na terytorium tego państwa;
- b) lub że dokument został wręczony osobiście pozwanemu lub oddany w miejscu jego zamieszkania w inny sposób przewidziany w niniejszym rozporządzeniu;

oraz że w każdym z wyżej wymienionych wypadków został doręczony w czasie pozwalającym pozwanemu na obronę”.

Prawo polskie

9 Artykuł 1135⁵ polskiego Kodeksu postępowania cywilnego stanowi:

„§ 1. Strona mająca miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu albo siedzibę za granicą, jeżeli nie ustanowiła pełnomocnika do prowadzenia sprawy zamieszkałego w Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązana jest wskazać w Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnika do doręczeń.

§ 2. W razie niewskazania pełnomocnika do doręczeń, przeznaczone dla tej strony pisma sądowe pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. Stronę należy o tym pouczyć przy pierwszym doręczeniu. Strona powinna być również pouczona o możliwości złożenia odpowiedzi na pismo wszczynające postępowanie i wyjaśnień na piśmie oraz o tym, kto może być ustanowiony pełnomocnikiem”.

10 Zgodnie z art. 401 polskiego Kodeksu postępowania cywilnego:

„Można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności:

- 1) jeżeli w składzie sądu uczestniczyła osoba nieuprawniona albo jeżeli orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy, a strona przed uprawomocnieniem się wyroku nie mogła domagać się wyłączenia;
- 2) jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

11 W dniu 20 listopada 2008 r. zamieszkali na stałe w Niemczech małżonkowie Alderowie wystąpili do Sądu Rejonowego w Koszalinie z powództwem o zapłatę przeciwko zamieszkałym w Polsce małżonkom Orłowskim.

- 12 Sąd Rejonowy w Koszalinie pouczył powodów, iż powinni w ciągu miesiąca wskazać temu sądowi pełnomocnika do doręczeń w Polsce, a w razie niewyznaczenia pełnomocnika w momencie upływu powyższego terminu, pisma przeznaczone dla powodów będą dołączane do akt sprawy ze skutkiem doręczenia.
- 13 Ponieważ małżonkowie Alderowie nie wskazali pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w Polsce, zawiadomienie dla nich o wyznaczonym na dzień 5 czerwca 2009 r. terminie rozprawy i odpis odpowiedzi na pozew złożony przez małżonków Orłowskich zostały złożone do akt sprawy przy zastosowaniu zasady, zgodnie z którą pisma te uważa się za doręczone powodom zgodnie z art. 1135⁵ Kodeksu postępowania cywilnego. Powodowie nie stawili się na terminie rozprawy, na której Sąd Rejonowy w Koszalinie przeprowadził zawnioskowane dowody, a następnie sąd ten zamknął rozprawę. W tym samym dniu wydano orzeczenie oddalające powództwo powodów, które nie zostało zaskarżone, a więc się uprawomocniło.
- 14 W dniu 29 października 2009 r. powodowie wniesli do Sądu Rejonowego w Koszalinie skargę o wznowienie postępowania o zapłatę, domagając się uchylenia wyroku i ponownego rozpoznania sprawy. W tym względzie powodowie podnieśli w szczególności, iż zostali pozbawieni możliwości działania w procesie na skutek braku faktycznego doręczenia im zawiadomienia o terminie rozprawy. Z tego względu sąd odsyłający poprzez faktyczne zaniechanie doręczenia pism sądowych na ich adres w Niemczech naruszył zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo oraz naruszył przepisy rozporządzenia nr 1393/2007.
- 15 Orzeczeniem z dnia 23 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie oddalił skargę o wznowienie postępowania, wskazując na zgodność polskiej procedury cywilnej z prawem Unii. W wyniku rozpoznania apelacji powodów Sąd Okręgowy w Koszalinie uchylił to orzeczenie, uznając, że fikcja, zgodnie z którą dokonano doręczenia, była niezgodna z rozporządzeniem nr 1393/2007 i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Koszalinie w celu ponownego rozpoznania.
- 16 Sąd Rejonowy w Koszalinie stwierdził jednakże, że nie podziela tej oceny. Uważa on bowiem, po pierwsze, że rozporządzenie nr 1393/2007 nie mogło podlegać stosowaniu w postępowaniu głównym, ponieważ reguluje ono jedynie wypadki, w których dokument sądowy ma zostać doręczony w innym państwie członkowskim na podstawie krajowych norm procesowych. Po drugie, odnośnie do art. 18 TFUE sąd ten uważa, że fikcja doręczenia nie stwarza bezpośredniej dyskryminacji oraz że jeżeli mogłaby stanowić przedmiot dyskryminacji pośredniej, byłaby uzasadniona celem zapewnienia sprawnego przebiegu postępowania przy uwzględnieniu trudności i kosztów związanych z doręczaniem dokumentów za granicą, a nawet okoliczności, że takie doręczenie jest nie do zrealizowania.
- 17 W tych okolicznościach Sąd Rejonowy w Koszalinie postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:
- „Czy art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007 [...] oraz art. 18 TFUE winny być interpretowane w ten sposób, iż dopuszczalne jest pozostawienie w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia dokumentów sądowych przeznaczonych dla strony mającej miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim, jeśli nie wskazała ona pełnomocnika do doręczeń mieszkającego w państwie członkowskim, w którym toczy się postępowanie sądowe?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 18 W przedstawionym pytaniu Sąd Rejonowy w Koszalinie zmierza zasadniczo do wyjaśnienia, czy art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007 oraz, w danym przypadku, art. 18 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one uregulowaniu państwa członkowskiego, takiemu jak będące przedmiotem postępowania głównego, które przewiduje, że dokumenty sądowe przeznaczone dla strony, której miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu znajduje się w innym państwie

członkowskim, są złożone do akt postępowania ze skutkiem doręczenia, gdy strona ta nie ustanowiła pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w tym pierwszym państwie członkowskim, gdzie toczy się postępowanie sądowe.

- 19 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy wpierw uściślić zakres stosowania rozporządzenia nr 1393/2007 w taki sposób, aby sprawdzić, czy obejmuje ono doręczanie dokumentów sądowych w okolicznościach określonych przez omawiane rozporządzenie, w tym zwłaszcza w okolicznościach, o których mowa w analizowanych przepisach krajowych w postępowaniu głównym albo czy – jak podnosi rząd polski – rozporządzenie to stosuje się wyłącznie wtedy, gdy takie dokumenty muszą być doręczone w innym państwie członkowskim na podstawie norm procesowych obowiązujących w państwie członkowskim, gdzie toczy się postępowanie.
- 20 W tym względzie należy stwierdzić, że brzmienie art. 1 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia precyzuje, że ma ono zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, „w sytuacji gdy konieczne jest przekazanie dokumentu sądowego [...] z jednego państwa członkowskiego do drugiego po to, by go doręczyć”.
- 21 Tymczasem, o ile – jak podnosi rząd polski – sam tekst owego przepisu nie zawiera jakiegokolwiek wyraźnego wskazania, jeśli chodzi o okoliczności, w jakich „konieczne jest” doręczenie takiego dokumentu z jednego państwa członkowskiego do drugiego, o tyle łączna wykładnia innych przepisów rozporządzenia nr 1393/2007 dostarcza przydatnych szczegółów w tym względzie.
- 22 W szczególności, z jednej strony, art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1393/2007 wyraźnie stanowi, że nie ma ono zastosowania, w wypadku gdy nie jest znany adres osoby, której należy doręczyć dokument.
- 23 Z drugiej strony, motyw 8 tego rozporządzenia stanowi, że nie powinno ono mieć zastosowania do doręczania dokumentów upoważnionemu przedstawicielowi strony w państwie członkowskim, w którym toczy się postępowanie, niezależnie od miejsca zamieszkania tej strony.
- 24 Z wykładni systemowej analizowanego rozporządzenia wynika zatem, że przewiduje ono jedynie dwie okoliczności, w jakich doręczenie dokumentu sądowego między państwami członkowskimi jest wyłączone z zakresu jego stosowania, czyli, po pierwsze, w przypadku gdy adres zamieszkania lub zwykłego pobytu adresata nie jest znany, oraz po drugie, w przypadku gdy adresat ustanowił upoważnionego przedstawiciela w państwie członkowskim, w którym toczy się postępowanie.
- 25 W innych wypadkach – jak podkreśla rzecznik generalny w pkt 49 opinii – jeżeli adresat dokumentu sądowego ma miejsce zamieszkania za granicą, doręczenie tego dokumentu jest objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1393/2007 i stąd musi – jak przewiduje art. 1 ust. 1 owego rozporządzenia – zostać przeprowadzone za pomocą środków ustanowionych w tym celu przez samo rozporządzenie.
- 26 Ponieważ powyższe rozwiązanie wynika bezpośrednio z kontekstu omawianego rozporządzenia, pozbawia także podstawy tezę podtrzymywaną przez rząd polski, zgodnie z którą to w świetle prawa krajowego państwa członkowskiego, na którego terytorium toczy się postępowanie, należy określić okoliczności, w jakich „konieczne jest” doręczenie dokumentu sądowego w innym państwie członkowskim, zgodnie z owym samym rozporządzeniem.
- 27 Pozostawienie bowiem ustawodawcy krajowemu zadania określenia, w jakich wypadkach owa konieczność istnieje, uniemożliwiłoby wszelkie jednolite stosowanie rozporządzenia nr 1393/2007, skoro nie jest wykluczone, że państwa członkowskie przewidują w tym względzie rozbieżne rozwiązania (zob. podobnie wyrok z dnia 8 listopada 2005 r. w sprawie C-443/03 Leffler, Zb.Orz. s. I-9611, pkt 44).

- 28 Po uściśleniu tego należy stwierdzić, że w zakresie, w jakim doręczanie dokumentów sądowych w okolicznościach takich, jak wskazane w przepisach krajowych w postępowaniu głównym wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia nr 1393/2007, to w świetle systemu i celów owego aktu należy zbadać zgodność wspomnianych przepisów z prawem Unii w zakresie, w jakim ustanawiają one zasadę, zgodnie z którą skutek doręczenia następuje poprzez złożenie dokumentów sądowych do akt, gdy strona mieszkająca za granicą nie wyznaczyła przedstawiciela upoważnionego do otrzymywania w Polsce doręczeń.
- 29 W tym względzie, jeśli chodzi w pierwszej kolejności o system rozporządzenia nr 1393/2007, należy przypomnieć, że akt ten przyjęty na podstawie art. 61 lit. c) WE służy – jak stanowi jego motyw 2 – utworzeniu mechanizmu doręczania wewnątrzwspólnotowego, którego celem jest prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego (zob. podobnie wyrok z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie C-14/08 Roda Golf & Beach Resort, Zb.Orz. s. I-5439, pkt 53–55).
- 30 W tym kontekście, w celu zagwarantowania skuteczności i sprawności postępowań sądowych w sprawach cywilnych, art. 2 owego rozporządzenia analizowany w świetle jego motywu 6, stanowi, że przekazywanie dokumentów sądowych dokonuje się zasadniczo między „jednostkami przekazującymi” a „jednostkami przyjmującymi” wyznaczonymi przez państwa członkowskie.
- 31 Ponadto samo rozporządzenie nr 1393/2007 przewiduje w sekcji 2 inne możliwe środki przekazania bez ustanawiania ponadto hierarchii między nimi (zob. wyrok z dnia 9 lutego 2006 r. w sprawie C-473/04 Plumex, Zb.Orz. s. I-1417, pkt 19–22), takie jak przekazanie drogą konsularną lub dyplomatyczną oraz doręczenie przez przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych, za pośrednictwem poczty albo jeszcze – na żądanie każdej zainteresowanej osoby – bezpośrednio przez pracowników ministerialnych, urzędników lub inne odpowiednie osoby państwa przyjmującego.
- 32 Tymczasem, ponieważ te środki przekazywania dokumentów sądowych są jedynymi przewidzianymi w sposób wyczerpujący w systemie ustanowionym przez omawiane rozporządzenie, należy stwierdzić, że akt ten nie zastrzega miejsca i sprzeciwia się zatem procedurze fikcyjnego doręczania, takiej jak obowiązująca w Polsce na podstawie art. 1135⁵ polskiego Kodeksu postępowania cywilnego.
- 33 Powyższe stwierdzenie potwierdzają cele analizowanego rozporządzenia.
- 34 W istocie należy stwierdzić w tym względzie, że celem omawianego rozporządzenia zgodnie z jego motywem 2 jest poprawa i przyspieszenie przepływu dokumentów sądowych między państwami członkowskimi (zob. podobnie wyrok z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie C-14/07 Weiss und Partner, Zb.Orz. s. I-3367, pkt 46; ww. wyrok w sprawie Roda Golf & Beach Resort, pkt 54).
- 35 Niemniej jednak, jak już orzekł Trybunał, cele te nie mogą być osiągnięte kosztem osłabienia w jakikolwiek sposób prawa do obrony, które przysługuje jego adresatom, i które jest pochodną prawa do rzetelnego procesu sądowego usankcjonowanego w art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Weiss und Partner, pkt 47).
- 36 Z tej perspektywy – jak podnosi rzecznik generalny w pkt 46 i 47 opinii – liczne przepisy rozporządzenia nr 1393/2007 mają w sposób wyraźny na celu pogodzenie skuteczności i sprawności przekazania dokumentów sądowych z wymogiem zapewnienia odpowiedniej ochrony prawa do obrony adresatów i to w szczególności poprzez gwarancję faktycznego i skutecznego otrzymania owych dokumentów.
- 37 W szczególności art. 4 ust. 3 i art. 5 ust. 1 tego rozporządzenia w związku z jego motywem 12 przewidują konieczność, aby doręczanie dokumentów sądowych następowało przy użyciu standardowego formularza oraz aby był on przetłumaczony na język zrozumiały przez adresata lub na

język urzędowy przyjmującego państwa członkowskiego albo – w razie używania kilku języków urzędowych w tym państwie – na przynajmniej jeden z języków urzędowych miejsca, gdzie należy dokonać owego doręczenia.

- 38 Ponadto art. 14 rozporządzenia nr 1393/2007 nakłada na każde państwo członkowskie, które wybrało sposób doręczania za pośrednictwem usług pocztowych, obowiązek doręczania dokumentów sądowych w drodze listu poleconego za potwierdzeniem odbioru.
- 39 Z tej samej perspektywy art. 19 ust. 1 omawianego rozporządzenia nakłada na sędziego przekazującego państwa członkowskiego obowiązek zawieszenia postępowania, jeżeli pozwany nie stawia się przed sądem, tak długo, dopóki nie zostanie wykazane, że pismo wszczynające postępowanie zostało doręczone w odpowiednim czasie w sposób przewidziany ustawą przyjmującego państwa członkowskiego albo że dokument ten został faktycznie przekazany pozwanemu w miejscu jego zamieszkania, przy użyciu innego sposobu przewidzianego przez to rozporządzenie, w odpowiednim czasie, tak aby ten pozwany mógł podjąć obronę.
- 40 Tymczasem, w tym kontekście należy stwierdzić, że mechanizm fikcyjnego doręczenia, taki jak przewidziany w art. 1135⁵ polskiego Kodeksu postępowania cywilnego okazuje się niezgodny z realizacją celów ochrony prawa do obrony, o której mowa w rozporządzeniu nr 1393/2007.
- 41 Jak podnosi rzecznik generalny w pkt 52–54 opinii, ten mechanizm pozbawia wszelkiej skuteczności prawo adresata dokumentu sądowego, posiadającego miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu poza państwem członkowskim, gdzie toczy się postępowanie, do faktycznego i skutecznego otrzymania tego dokumentu i to zwłaszcza ze względu na okoliczność, że adresatowi nie gwarantuje się ani zapoznania się z dokumentem sądowym w odpowiednim czasie pozwalającym na przygotowanie swojej obrony, ani tłumaczenia tego dokumentu.
- 42 W świetle powyższych rozważań na postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi, że art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu państwa członkowskiego, takiemu jak będące przedmiotem postępowania głównego, które przewiduje, że dokumenty sądowe przeznaczone dla strony, której miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu znajduje się w innym państwie członkowskim, są złożone do akt postępowania ze skutkiem doręczenia, gdy strona ta nie ustanowiła pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w owym pierwszym państwie członkowskim, gdzie toczy się postępowanie sądowe.

W przedmiocie kosztów

- 43 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu państwa członkowskiego, takiemu jak będące przedmiotem postępowania głównego, które przewiduje, że dokumenty sądowe przeznaczone dla strony, której miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu znajduje się w innym państwie członkowskim, są

złożone do akt postępowania ze skutkiem doręczenia, gdy strona ta nie ustanowiła pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w owym pierwszym państwie członkowskim, gdzie toczy się postępowanie sądowe.

Podpisy